

A 1903/UVN

Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
**jäsenehdotusta
esteettisistä injektioista ja muista kirurgisista kauneusoperaatioista**

Ehdotus

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne tutkivat ja integroivat kansalliset säännöt ja lainsäädännön esteettisten pistoshoitojen ja muiden kirurgisten kauneusoperaatioiden osalta niin, että pistoshoitojen antaminen rajataan yksilön turvallisuuden suojaamiseksi vain terveydenhuollon ammattihenkilöille.

Taustaa

Ikääntymisen aiheuttamien muutosten korjaamisessa ja normaalien kasvonpiirteiden muokkaamisessa ja korostamisessa käytetyt veitsettömät menetelmät ovat yleistyneet. Nämä täyteainehoidot yhdistetään usein kauneuskirurgiaan, vaikka monissa maissa hoitoja voivat antaa myös muut kuin terveydenhuollon ammattilaiset.

Potilasturvallisuuden näkökulmasta on ongelmallista, että kaikissa Pohjoismaissa ei ole pistettävien täyteaineiden käyttöä säätelevää lainsäädäntöä. Potilasturvallisuuden näkökulmasta on ongelmallista, että kaikissa Pohjoismaissa ei ole pistettävien täyteaineiden käyttöä säätelevää lainsäädäntöä. Esimerkiksi Suomessa botuliinipistoksia voi antaa vain terveydenhuollon ammattilainen, mutta muiden täyteaineiden osalta hoitojen tarjoajalta ei edellytetä koulutusta eikä heidän toimintaansa käytännössä valvota.

Tämän vuoksi on vaikeaa tarkistaa, onko hoidon toteuttajalla koulutusta pistoshoitoihin tai millaisia toimia hoitopaikka noudattaa hygienian osalta. Tämän lisäksi on huomattava, että täyteaineita voi tilata käyttöönsä kuka tahansa. Tämä puolestaan lisää riskiä laadultaan huonojen tai jopa väärennetyjen täyteaineiden myynnille, mikä taas voi olla erittäin haitallista.

Lisäksi jos pistoshoidon toteuttaja ei ole terveydenhuollon ammattilainen, ei mahdollinen toimenpiteestä johtuva vahinko kuulu potilasvakuutuksen piiriin. Injektiohoitojen antamista koskeva lainsäädäntö ja säädökset eroavat toisistaan Pohjoismaissa.

Ruotsissa astui hiljattain voimaan uusi laki esteettisen kirurgian toimenpiteistä ja esteettisistä injektiohoidoista. Uudet säännöt tarkoittavat muun muassa sitä, että toimijoiden on rekisteröitävä toimintansa vastaavalle valvontaviranomaiselle. Lisäksi kelpoisuusvaatimuksia tiukennettiin niin, että esteettisiä pistoshaitoja saavat antaa vain laillistetut lääkärit, hammaslääkärit ja sairaanhoitajat. Norjassa pistoshaitoja voivat antaa ainoastaan lain mukaan terveydenhuollon ammattikuntaan kuuluvat henkilöt. Tanskan säädökset ovat vuodelta 2007.

Suomessa vain botuliini (Botox) on reseptilääke, jota voi antaa vain lääkäri tai lääkärin valtuuttama terveydenhuollon ammattilainen, kuten sairaanhoitaja. Muita täyteainepistoksia voi antaa henkilö, jolla ei ole terveydenhuoltoalan koulutusta, kuten kosmetologi.

Suomessa astui kesällä 2021 voimaan laki eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinnällisistä laitteista, jonka myötä ammattimainen käyttäjä (esim. kosmetologi) velvoitetaan jatkossa ilmoittamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen sekä valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojuille tai jakelijalle vaaratilanteista, jotka ovat johtaneet tai saattaneet johtaa terveyden vaarantumiseen. Tältä osalta EU:n käytännöt ovat jatkossa yhtenevät.

EU:n direktiivi on askel oikeaan suuntaan, mutta tarvitsemme järeämpiä toimia. Tiukempi ja pohjoismaisesti yhtenevä lainsäädäntö esteettisten pistoshaitojen osalta lisää potilasturvallisuutta ja parantaisi potilaan oikeuksia komplikaation sattuessa. Komplikaatioiden välttäminen ja ongelmatilanteisiin hyvin reagoiminen edellyttävät vaativaa lääketieteellistä osaamista, anatomian tuntemusta sekä valmiutta toimia akuuteissa hätätilanteissa.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta on yhtä mieltä siitä, että pistoksina ja muina kirurgisina toimenpiteinä toteutettavilla kauneusoperaatioilla voi olla suuria seurauksia yksittäiselle henkilölle, mikäli tapahtuu virheitä tai niistä aiheutuu muulla tavalla komplikaatioita. Valiokunnan enemmistö toteaa sen vuoksi, että ehdotus tällaisia operaatioita suorittavan henkilökunnan koulutusvaatimuksesta on askel oikeaan suuntaan.

Valiokunta on samalla tietoinen siitä, että kauneusoperaatioissa on aina riskinsä ja että henkilökunnan koulutusvaatimus ei estä virheiden tapahtumista tai komplikaatioiden esiintymistä.

Valiokunnan enemmistö on kuitenkin sitä mieltä, että tämän alan henkilöstön koulutusta koskevat vähimmäisvaatimukset voisivat vähentää epäonnistuneita toimenpiteitä sekä varmistaa toimenpiteiden tarjoajia koskevien

vaatimusmäärittelyjen läpinäkyvyyden, ja kuluttajat voisivat tutustua siihen ennen hoitopäätöksen tekemistä.

Valiokunta keskusteli myös mahdollisuudesta laajentaa ehdotusta koskemaan Euroopan unionia.

Reykjavik, 28 kesäkuuta 2022

Anders Adlercreutz (sv)

Angelika Bengtsson (SD)

Anne Rasmussen (V)

Atte Kaleva (saml)

Eva Lindh (S)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Heli Järvinen (gröna)

Kathy Lie (SV)

Kim Berg (sd)

Per-Arne Håkansson (S)

Stinus Lindgreen (RV)

Tobias Drevland Lund (Partiet Rødt)

Tone Wilhelmsen Trøen (H)

Truls Vasvik (A)